

Wstęp

Próby formalizacji procesów treningowych i walki sportowej, rozwój środków technicznych (głównie komputerów), analogie pomiędzy różnymi dziedzinami wiedzy, docenienie roli organizacji sportu, kierowania nim oraz sterowanie procesem treningowym i walką sportową, a w końcu przyjęcie w badaniach naukowych metodologii o wyraźnie zaznaczonym kierunku interdyscyplinarnym, spowodowały potrzebę sięgania do nowych dyscyplin naukowych, u podstaw których znajdują się takie cechy, jak wielkość, złożoność, różnorodność, integracja itp.

W odniesieniu do tak złożonych obiektów, jak człowiek, zawodnik, zespół sportowy i tak złożonych procesów, jak np. proces treningowy, powyższe cechy odzwierciedlają się w tzw. koncepcji (ujęciu, metodzie) systemowej, w której przyjmuje się, że przedmiot badań jest zbiorem wzajemnie powiązanych i na siebie oddziałujących elementów.

Coraz częściej w badaniach nad problemami sportu spotkać można interdyscyplinarne ujęcie tej problematyki; do dyscyplin o pewnych cechach uniwersalności zaliczamy cybernetykę, która z powodzeniem wnika w różne dziedziny naszego życia. Nie może ona również ominąć obszarów sportu i wychowania fizycznego.

Systemowe metody analizy i syntezy, a także cybernetyczne metody opisu pozwalają przedstawiać rozpatrywane zjawisko w innym świetle, nadawać mu nowe, szersze znaczenie, wyciągać wnioski, które byłyby nie do uzyskania na innej drodze, formułować trafniejsze odpowiedzi na stawiane przez praktyków pytania.

Działania te zaznaczyły się również w Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie; między innymi zaliczyć do nich można prowadzenie szeregu seminariów i konferencji naukowych poświęconych zagadnieniom cybernetycznym w sporcie, wykonanie szeregu prac badawczych (także magisterskich i doktorskich) na temat sterowania procesem treningowym i walką sportową, czy wreszcie – wprowadzenie przez władze Uczelni do programu studiów na kierunku trenerskim przedmiotu „Cybernetyka sportu”. Ten ostatni element daje wyraz przekonaniu, że cybernetyka stanowi nieodzowną część wykształcenia współczesnego trenera w dziedzinie sportu i wychowania fizycznego.

Literatura takich dyscyplin naukowych, jak „Teoria systemów” i „Cybernetyka” obejmuje ogromną liczbę pozycji o różnym stopniu trudności zawartej w nich wiedzy. Stąd też autorzy skryptu, ze względu na wyraźne ukierunkowanie pracy

dla studentów uczelni wychowania fizycznego i konieczność dostosowania zakresu materiału do ograniczonej liczby godzin przeznaczonych na przedmiot, dokonali wyboru takich zagadnień, aby z jednej strony w miarę możliwości przekazać przegląd tematyki związanej z cybernetyką, a z drugiej – przekazać wiadomości najbardziej atrakcyjne, które mogą być przydatne w praktyce trenerskiej (nauczycielskiej) i pobudzać do bardziej ogólnego spojrzenia na zagadnienia typowe dla sportu i kultury fizycznej.

Materiał zawarty w pracy znajdował swoje odbicie w wykładach Profesora Ryszarda Koziola, prowadzonych w Akademii Wychowania Fizycznego w okresie ostatnich kilkunastu lat, a końcowa wersja pracy jest efektem dyskusji i współpracy obydwu autorów w ciągu ostatnich kilku lat, z wyraźnym podkreśleniem wiodącej roli Profesora.

Tragiczna śmierć Profesora uniemożliwiła Mu dokonanie ostatecznej redakcji i korekty treści skryptu, stąd też moim obowiązkiem jest podkreślenie faktu, że wszystkie pozytywne strony pracy są zasługą Profesora, natomiast za wszelkiego rodzaju uchybienia, niedomówienia, niejasności i usterki odpowiedzialność spada na drugiego współautora skryptu.

Na zakończenie chciałbym podziękować Recenzentom pracy, tj. Profesorom Ryszardowi Tadeusiewiczowi i Igorowi Rygule za trud recenzji i szereg krytycznych uwag, których uwzględnienie w ostatecznej wersji pracy, mam nadzieję, przyczyniło się do usunięcia błędów, niedociągnięć i niedomówień.

Władysław R. Dąbrowski